

PM - bedömning av behovet av förändrad VA-hantering i Bosnäs

Bakgrund

Beslut om utbyggnad av allmänt VA till befintlig bebyggelse i Borås Stad kan ske efter två olika spår:

Att behov av vattentjänster föreligger och dessa behöver ordnas i ett större sammanhang (enligt § 6 Lagen om allmänna vattentjänster)

eller att

Miljöskyddsnämnden konstaterar att sanitär olägenhet eller risk för sådan föreligger i området, enligt *Handlingsplan för avlopp i områden med blandad fritids- och permanentboende*.

Ett område som ska få en förändrad VA-försörjning bedöms enligt "Lagen om allmänna vattentjänster, 2006:412 § 6", som lyder:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen:

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Enligt § 6 skall en bedömning ske både om behovet föreligger och om det behovet skall ordnas i större sammanhang. Behovet av vattentjänster bedöms föreligga för varje enskild fastighet som enligt detaljplan är avsedd för permanentboende.

Norm kring vad som betraktas som större sammanhang kan hämtas från propositioner till äldre VA-lagar, prejudikat och rättsfall. Dessa redogör för bebyggelsegrupper om 20-30 fastigheter som ligger samlade vilket bör betraktas som ett minimum då VA-frågorna ska ordnas i ett större sammanhang.

Om behov föreligger för människors hälsa eller miljön är ett mer diffust begrepp som föremål för bedömning. I den samlade bedömningen för om behov föreligger i Bosnäs värderas ett antal kriterier.

Bedömda kriterier:

- belastning på miljö eller enskilda dricksvattenanläggningar från befintlig bebyggelse.
- bebyggelsestryck; vilken utveckling sker i området och vilka planer finns för området.
- status på enskilda dricksvatten- och avloppsanläggningar.
- värdering av recipientens känslighet.

Beskrivning av området

Bosnäs	
Antal hushåll	211
Andel permanentboende	82 %
Recipient för avloppsvatten	Bosjön
Tomtstorlek medel	1 100

Bosnäs ligger sydväst om Borås centralort och består av över 200 hushåll. Från början var området av fritidshuskaraktär och kallades Bosnäs sommarstad. Sommarstaden anlades på 1960-talet med syftet att skapa tomter som arrenderades och bebyggdes med sommarstugor. Tomterna erbjöds i två storlekar: ca 1 200 m² och ca 650 m², vilka fick bebyggas med hus om max 100 m² respektive 60 m².

Befintlig fastighetsindelning är strukturerad med bebyggelse kring gatustrukturen och med en varierande tomtstorlek från 690 m² upp till 3 000 m² (undantaget stomfastigheten Bosnäs 3:1.).

Området planerades från början för fritidshusboende men har under årens lopp omvandlats till att nästan bara omfatta permanentboende. 2005 antog kommunfullmäktige ett planprogram för Bosnäs med syfte att möjliggöra permanentboenden och förtäta området.

Avloppshanteringen i området sker framförallt via sluten tank för toalettavloppsvatten och markinfiltration till BDT-vatten. Dricksvattenförsörjningen sker via ett gemensamt vattenverk, dit de flesta fastigheter är anslutna.

Historik

2001

I samband med en bygglovsansökan för tillbyggnad av ett fritidshus gav Byggnadsnämnden i januari 2001 i uppdrag åt stadsbyggnadskontoret att upprätta översyn av planförhållandena i Bosnäs fritidshusområde/Bosnäs sommarstad.

Området bestod då av 210 tomter varav 120 var permanentboende. Ett första steg i planarbetet var att upprätta ett planprogram. I arbetet med planprogrammet redovisas kortfattat hur VA-situationen är och ett antal alternativ till förändrad hantering. Enligt programhandlingarna sker den enskilda VA-försörjningen mestadels via slutna tankar för toalettavlopp och infiltrationsanläggningar för BDT-vatten. Dåvarande riktlinjer i kommunen skulle inte kunna ge nya tillstånd för slutna tankar eller infiltration av avloppsvatten. Miljöskyddskontoret bedömde att om utnyttjandet av bostäder ökar från fritidsboende till permanentboende kommer belastningen av infiltrationsvatten att öka avsevärt och det är nödvändigt att studera förutsättningarna, så att grundvattenkvaliten inte äventyras.

I handlingarna till planprogrammet beskrivs förändrad VA-hantering utifrån kommunal anslutning med ledning, större gemensam anläggning för avloppshantering i hela området samt mindre enskilda reningsverk.

Den gemensamma dricksvattenförsörjningen i området är godtagbar och behöver ej diskuteras.

2004

Det arbetas vidare med planprogrammet och olika utredningar genomförs för hur VA-situationen i Bosnäs kan ändras. I ett remissvar anser kommunstyrelsen att den bästa lösningen för Bosnäs är kommunalt avlopp. Direktivet i den fortsatta programutredningen förutsätter att Bosnäs på sikt kommer att få kommunalt VA. Programarbetet bör även ta hänsyn till möjligheterna till att på sikt förtäta området samt möjliggöra året-runt-boende.

I planprogrammet och VA-utredningen bör dessutom hänsyn tas till möjligheterna att på sikt ansluta bebyggelsen utefter Funningevägen till en ny avloppsledning.

Planprogrammet skickas på samråd under sommaren 2004. I handlingarna redogörs för att en detaljplan för Bosnäs ska upprättas med inriktning på att befintliga tomter ska få bygggrätter som medger normal året-runt-bebyggelse. Bedömningen är att området är lämpat för permanentboende med hänsyn till befintlig kollektivtrafik, det relativt korta avståndet till stadens centrum med skolor, allmän och kommersiell service samt att områdets attraktiva boendemiljö.

En förutsättning för en sådan detaljplan är att de sanitära frågorna blir lösta på ett godtagbart sätt. Arbetet har därefter lett till bedömningen att området måste anslutas till kommunalt VA.

Utdrag från planprogrammet:

Dricksvatten

Inom fritidshusområdet finns ett vattenverk, till vilket samtliga fastigheter är anslutna. Även enskilda brunnar finns i området. År 1990/91 byggdes ledningsnätet om så att vattenanslutningen numera fungerar även för vinterbruk. Vattenverket består av pumphus, lågreservoar och tre st. djupborrhåls bergsbrunnar. Brunnarnas kapacitet har uppmätts till 13,8 m³/h. Vattentäktens långtidskapacitet har dock inte undersökts. Vattenproverna har visat att det levererade dricksvattnet varit tjänligt med anmärkning. Sedan december 2003 har myndighetskraven på vattenkvalitet förändrats för anläggningar som försörjer ett större antal fastigheter.

Om bebyggelsen i Bosnäs ska planeras fullt ut för permanentboende bedöms det nödvändigt att långsiktigt säkra en pålitlig vattenförsörjning både vad avser kvalitet och kvantitet. Det sker bäst genom att ansluta området till det kommunala vattenledningsnätet.

Avlopp

Inom området finns för närvarande över hundra slutna tankar för toalettavlopp. Andra har mulltoaletter av olika slag. Infiltrationsanläggningar för BDT-vatten (bad, disk, tvätt) finns i allmänhet för varje fastighet var för sig.

Kommunens riktlinjer för toalettavlopp innebär numera att nya tillstånd för slutna tankar inte längre medges och inte heller infiltration i kombination med trekammarbrunn.

Om man ökar utnyttjandet av området från fritidsboende till permanentboende kommer belastningen från avloppsvatten att öka avsevärt. Enligt miljöskyddskontorets bedömning är det i så fall nödvändigt att vidta åtgärder så att inte grundvattenkvaliteten äventyras.

Några tekniska lösningar har därför studerats under arbetet med planprogrammet. Bl.a. har ett seminarium hållits för att diskutera s.k. minireningsverk dimensionerade för grupper av fastigheter. Några slutsatser redovisas nedan:

- Enskilda anläggningar, fastighet för fastighet, bedöms av miljöskäl som en olämplig lösning med hänsyn till risken för förorening av grundvattnet på lång sikt.
- Enskilda minireningsverk för husgrupper med upp till 100 personer (ca 25 bostäder) finns på marknaden. Detta innebär att upp till tio sådana skulle erfordras i Bosnäsområdet. Dessa kräver dessutom kontinuerlig professionell tillsyn, vilket förutsätter serviceavtal under anläggningarnas livstid.
- Kommunal VA-anslutning ger garantier för en kontinuerlig och långsiktig försörjning av både dricksvatten av hög kvalitet och ett miljöriktigt omhändertagande av avloppet.

Kommunstyrelsen har gjort bedömningen att en fullgod permanentbostadsstandard avseende vatten- och avloppsfrågorna förutsätter att Bosnäsområdet ansluts till det kommunala VA-nätet.

Miljönämnden

Miljönämnden har den 7 december 2004 behandlat VA-frågorna inom Bosnäs Sommarstad och Viareds sommarstad med flera områden. Nämnden har därvid belyst riskerna för olägenhet utifrån ett miljöbalksperspektiv.

När det gäller Bosnäs "ser nämnden en växande risk för att marken inte kommer att kunna ta emot allt det avloppsvatten som infiltreras. Detta kan innebära att olägenheter kan uppkomma med framträngande avloppsvatten i diken och även föroreningar av de enskilda vattentäkter, som finns i dessa områden." Nämnden fortsätter med att konstatera att "det är otillfredsställande att denna omvandling sker utan någon plan över vare sig hur avloppsfrågan eller bebyggelsen ska anordnas." Det redovisas i de ursprungliga planerna för området skulle området bestå av fritidshus utan avlopp. Nämnden berör också vattensituationen i Bosnäs. Bosnäs har idag en gemensam vattentäkt. Frågan är om den på sikt kommer att kunna täcka behovet av dricksvatten och klara de kvalitetskrav som ställs i dricksvattenförordningen.

Miljönämnden 2004-12-07

I Bosnäs löses avloppsfrågorna genom enskilda avlopp. Med den ökning av årsbosättning som skett och fortfarande pågår ser nämnden en växande risk för att marken inte kommer att kunna ta emot allt det avloppsvatten som infiltreras. Detta innebär att olägenheter kan uppkomma med framträngande avloppsvatten i diken och även förorening av de enskilda vattentäkter som finns i detta område.

Det är otillfredsställande att denna omvandling sker utan någon plan över vare sig hur avloppsfrågan eller bebyggelsen ska ordnas. Nämnden menar att det minst skulle ha funnits en plan för hur avloppsfrågorna ska lösas. Enligt den ursprungliga detaljplanen skulle området bestå av fritidshus utan avlopp. Det är alltså en skarp kontrast till de ursprungliga förutsättningarna och den aktuella bebyggelsesituationen.

Miljöskyddsnämnden har i ett enskilt ärende inom Bosnäs avslagit ansökan om installation av wc med anslutning till dels befintlig avloppsanordning för infiltration eller dels sluten uppsamlingstank. Miljödomstolen (MD) har avslagit överklagan om installation av wc till befintlig avloppsanordning. Överklagan vad gäller anslutning av wc till sluten tank ligger fortfarande för prövning i MD.

Får klaganden rätt måste nämnden ge tillstånd till anslutning av wc till sluten tank. I förlängningen öppnar det för liknande beslut för de fastigheter som ännu inte har wc. Sannolikt påskyndar det ytterligare omvandlingen till årsboende inom området.

Kommunstyrelsen har den 12 januari 2001 uttalat att kommunalt avlopp är den bästa lösningen och att inriktningen i Byggnadsnämndens planering bör vara att göra det möjligt med året-runt-boende i den befintliga bebyggelsen i Bosnäs.

Bosnäs har egen gemensam vattentäkt. Det finns frågetecken huruvida denna täkt klarar att dels täcka behovet av dricksvatten på sikt, dels de kvalitetskrav som ställs i dricksvattenförordningen.

2005

Handlingsplan för avlopp i områden med blandad fritids- och permanentboende antas av Kommunfullmäktige, 2005-04-21.

Handlingsplanen kan sammanfattas i följande punkter:

- Utbyggnad av allmän VA-anläggning skall i första hand ske i områden där hälso- eller miljömässig olägenhet eller risk för sådan föreligger.
- Utbyggnad av allmän VA-anläggning för respektive område skall finansieras fullt ut av fastighetsägarna via avgifter.
- Betalningsskyldighet skall föreligga i enlighet med VA-lagens bestämmelser.
- Handlingsplanen skall tillämpas i alla områden med blandad fritids- och permanentbebyggelse.

Handlingsplanen redogör även för arbetsgången om hur VA-förhållandena skall förändras:

- Miljöskyddsnämnden konstaterar att sanitär olägenhet eller risk för sådan föreligger.
- VA-verket utreder möjliga lösningar och kostnader.
- Informationsmöte ordnas med berörda fastighetsägare och andra intressenter.
- Huvudmannen för allmän VA-anläggning beslutar om utvidgning av verksamhetsområde.
- Detaljprojektering.
- Kommunfullmäktige beslutar om eventuell särtaxa.
- Entreprenadarbeten inklusive upprättande av förbindelsepunkt.
- Betalningsskyldighet föreligger för samtliga berörda fastighetsägare. Anläggningsavgiften faktureras fastighetsägaren och möjlighet ges till en avbetalningsplan enligt VA-lagen.
- Miljöskyddsnämnden ser till att aktuella fastigheter faktiskt ansluts.

Handlingsplanen redogör även för hur anläggningskostnaderna för en utbyggnad av allmänt VA skall finansieras och ger riktlinjer för vilken ekonomisk täckningsgrad som skall gälla, samt när särtaxa skall tas ut.

Om kostnaden för utbyggnad av ledningar mm på grund av särskilda förhållanden i beaktansvärd omfattning avviker från vad som i övrigt gäller inom verksamhetsområdet, vilket tolkas så att kvoten kostnad/summa anläggningsavgifter är större än 1,3 bör en särtaxa fastställas för området för att få full kostnadstäckning.

2005-08-18

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna planprogrammet för Bosnäs fritidsområde, Bosnäs 3:1 m.fl.

2007

Särtaxa och tidpunkt för uttag av anläggningsavgift VA.

I handlingsplanen för avlopp i områden med blandad fritids- och permanentboende redogörs för hur kostnadstäckningen för anslutningsavgifter skall hanteras och blir föremål för särtaxa. En nedre täckningsgrad på 1,3 beslutas gälla men ingen övre gräns sätts. Kommunfullmäktige beslutar att en övre gräns på 1,7 ska gälla för såväl omvandlingsområden och nyexploateringsområden.

Kommunfullmäktige beslutar:

”För såväl omvandlingsområden som för nyexploatering skall, om kostnaderna i beaktansvärd omfattning överstiger vad som är normalt för Borås, det vill säga att få kostnadstäckning via anläggningsavgifterna, en kostnadsfaktor fastställas områdesvis. Denna k-faktor multipliceras med taxans anläggningsavgifter för fastighet inom området begränsas till 1,7, och att k-faktorn mindre än 1,3 sätts lika med 1.”

Om VA-utbyggnad efter vidtagna kostnadsreducerande åtgärder överstiger beräknade anläggningsavgifter med k-faktorn 1,7 kan Gatunämnden hemställa hos kommunstyrelsen att överskjutande del tas från VA-verksamhetens skattefinansierade del. Denna möjlighet skall endast övervägas i undantagsfall och bedömas utifrån den samhällsnytta som utbyggnaden ger.

Tidpunkten för uttag av anläggningsavgifter kopplas i enlighet med praxis och VA-lagens möjlighet till den tidpunkt där fastigheten har behov av förbindelsepunkt för kommunalt vatten och avlopp.

Den nu gällande ”Handlingsplanen för avlopp i områden med blandad fritids- och permanentboende” revideras med de föreslagna förändringarna.

2012

Möte angående detaljplaner med VA-sanering 2012-05-15.

Anledningen till att planavdelningen kallat till möte är att planavdelningen ämnar göra en nystart för VA-saneringsplanerna. Syftet med mötet är att planavdelningen berättar vad som har hänt med planerna och att övriga mötesdeltagare delger ny information om arbete som genomförts sedan planuppdragen sattes igång för att få en aktuell bild av huruvida områdena fortfarande är aktuella. Sedan planavdelningen fick i uppdrag att göra planer för VA-saneringsområden har mycket hänt i teknikutvecklingen för enskilda avloppslösningar. På mötet diskuterades VA-saneringsplanernas status, tidplaner, kostnader och prioritet.

Bosnäs, Bosnäs 3:1 med flera

Denna plan har blivit nedprioriterad på grund av andra planuppdrag men även på grund av kommunstyrelsens beslut att kommunen skall vara huvudman för gatorna. Det finns ingen anledning till att kommunen ska vara huvudman för vägar i Bosnäs. Till skillnad från Kvarbo-Hästhagen och Viared så finns det i Bosnäs inget problem med ytligt grundvatten. I och med teknikutvecklingen inom anläggningar för enskilt VA så är det inte säkert att området längre är aktuellt för VA-sanering. Miljöförvaltningen undersöker detta och återkommer till planavdelningen om det fortfarande är aktuellt. Borås Energi och Miljö ställer sig positiva till om området inte behöver VA-saneras eftersom det ligger långt ifrån befintligt nät.

För att miljöförvaltningen skall kunna svara säkert kan inventering bli nödvändigt. Enskilda avlopp borde kunna tillåtas med ny teknik och området har även fördel eftersom tomterna är relativt stora jämfört med t.ex. Viared.

Om området inte behöver VA-saneras faller anledningen att göra en ny detaljplan för området. Att uppmuntra året-runt-boende i området är inte förenligt med kommunens översiktsplan och området har dessutom en olämplig utfart till allmän väg.

Bedömning av behovet av förändrad VA-hantering

Belastning på miljö och dricksvattenanläggningar från befintlig och kommande bebyggelse

Bosnäs fritidsområde har utvecklats från en sommarstad med enklare stugor för fritidsboende till ett område med mycket hög andel permanentboende. I och med övergången till permanentboende blir belastningen från bostäderna allt större på miljön och på grundvattnet. Planerna för området har till syfte att möjliggöra en än större grad av permanentboende i området och trycket på miljön och grundvattnet kommer bli allt högre i framtiden, både då fler hushåll bebos året runt och att antalet individer per hushåll ökar.

Bebyggelsetryck och framtida utveckling

Ett planprogram finns upprättat för Bosnäs som syftar till att skapa förutsättningar för permanentboenden. Det finns även ett detaljplanearbete startat med samma syfte. Planerna öppnar även upp för möjligheten att förtäta området ytterligare och skapa fler möjligheter till bebyggelse. Bosnäs ligger i ett planerat utvecklingsstråk för bostadsbebyggelse i kommunen.

Status på enskilda VA-anläggningar

Dricksvatten

Flertalet av hushållen i Bosnäs är anslutna till det gemensamma vattenverket i området men det finns även ett antal egna brunnar. Kunskap om kvalitén på dricksvattnet i Bosnäs är låg hos kommunen, men tidigare utredningar har visat att prov på att dricksvattnet varit tjänligt med anmärkning. Vattnet har problem med järn, mangan, lågt pH och turbiditet. Livsmedelsinspektörer överväger att kräva åtgärder på vattenverket om allmän anslutning av området drar ut på tiden.

Avlopp

Avloppshantering i Bosnäs sker framförallt via slutna tankar och ett mindre antal minireningsverk för toalettavloppet och genom infiltration av BDT-vatten (bad, disk och tvätt).

Många av tillstånden för toalettavlopp till slutna tank har tillåtits förbehållet att en annan gemensam VA-hantering kommer att ske i Bosnäs i framtiden. Principlösningen med slutna tank för toalettavloppet har ansetts vara en tillfällig lösning till dess att anslutning till kommunalt nät kan ske. I Bosnäs gäller höga krav vid anläggandet av eget avlopp och vid lösningen med toalettavlopp till slutna tank så uppnås dessa krav. Förnyelsen av slutna tank bedöms vara relativt låg då detta är en robust och slitstark teknisk lösning.

Huvudparten av BDT-avloppen är äldre och bedöms vara undermåliga.

Recipient

Det avloppsvatten som infiltreras i marken når primärt grundvatten och sekundärt når det mesta av det ned till Bosjön.

Det avloppsvatten som når grundvatten och ytvatten från Bosnäs är framförallt avloppsvatten från bad, disk och tvätt. BDT-vatten har ett betydligt lägre innehåll av näringsämnen och smittoämnen än avloppsvatten från toaletter.

Bosjön är klassad av vattenmyndigheten gällande ekologisk och kemisk status. 2009 klassades Bosjön med god ekologisk status, men preliminär status för 2015 är sänkt till måttlig. Den sänkta statusen beror på vandringshinder som föreligger i Lillån. Avloppsvatten påverkar framförallt våra vattendrag genom näringsämnen som kan leda till övergödning. Bosjön bedöms inte ha några övergödningproblem.

Resultat från behovs- och möjlighetsmodell

Behovet av förändrad VA-försörjning har bedömts för ett 30-tal områden i Borås Stad i syfte att utreda vart behovet är som störst. **Modellen ger inga definitiva svar om det föreligger behov för ett område utan är mer en komparativ modell som redovisar om behovet är större för det ena området än det andra.**

Bosnäs har ingått i analysen och har fått följande värdering.

Kriterier behov

Samhällsfaktorer

Boendeekvivalenter	+++
Bebyggelsetryck	+++

Miljöfaktorer

Recipient	+
Enskilda anläggningar	+++

Hälsfaktorer

Vattenkvantitet	+
Vattenkvalitet	+

Modellen sammanväger behovskriterierna till en sammanvägd behovspoäng som ger en rangordning områdena emellan.

Om ett kriterie ges höga poäng föreligger ett större behov.

Bosnäs fick en sammanlagd poäng på 6,1 av 10 möjliga och rangordnas som nummer två vad det gäller var behovet av en förändrad VA-försörjning i kommunen behövs. Enskilda anläggningar har givits höga poäng eftersom området sedan tidigare har bedömts av miljönämnden vara ett VA-saneringsområde.

Område nr.	Namn	Rang.	Prioriteringspoäng (1-10)
5	Kvarbo-Hästhagen	1	7,8
1	Bosnäs	2	6,1
4	Kullasand	3	5,8
17	Munkahagen	4	5,5
12	Klockarbo	5	3,7
3	Funningen	6	3,6
2	Bovik	6	3,6
19	Sjögabo	6	3,6
30	Hallavägen	9	3,3
18	Skansasjö	10	3,3
14	Almenäs	11	3,0
16	Nabben	11	3,0
28	Bua Strand	13	2,7
23	Tämta	14	2,7
25	Mjöhult	14	2,7
7	Lyckebovägen	14	2,7
8	Nabbagatan	14	2,7
15	Lakhall	18	2,7
11	Torpa-Hestra	19	2,4
9	Ryssbyhöjden	19	2,4
22	Sundholmen	21	2,2
27	Håla	21	2,2
10	Sandared	21	2,2
26	Sköttning	24	1,9
21	Patövik	24	1,9
13	Viken	26	1,8
24	Vänga	27	1,5
6	Ebbared	28	1,3
20	Råvik	29	1,0
29	Sävsjövik	29	1,0

Figur 1. Sammanställning av behovet av förändrad VA-försörjning, rangordnad utefter vart behovet är störst.

I analysen har även möjligheten till allmän anslutning via ledning bedömts. Möjlighetsanalysen har genomförts på ett övergripande sätt för att få en uppfattning om områdets möjligheter till allmänt anslutning är stor eller liten, även detta i komparativt syfte. Möjligheterna har bedömts utifrån ett antal kriterier som har för avsikt att bedöma de ekonomiska förutsättningarna för en anslutning till allmänt nät istället för att upprätta en faktisk ekonomisk kalkyl.

Kriterier möjligheter

Funktion

Dricksvatten ++

Spillvatten ++

Teknik

Överföringsledning +

Bebyggelsestruktur

Tomtstruktur +++

Tomtstorlek +++

Samordningsvinster +++

Anläggningstekniska förutsättningar ++

Område nr.	Namn	Rang.	Prioriteringspoäng (1-10)	Rang.	Prioriteringspoäng (1-10)
17	Munkahagen	4	5,5	1	6,6
1	Bosnäs	2	6,1	2	6,3
23	Tämta	14	2,7	3	6,0
11	Torpa-Hestra	19	2,4	4	5,2
4	Kullasand	3	5,8	5	4,8
3	Funningen	6	3,6	6	4,6
20	Råvk	29	1,0	7	4,4
25	Mjöhult	14	2,7	8	4,4
29	Sävsjövik	29	1,0	9	4,1
9	Ryssbyhöjden	19	2,4	10	3,9
12	Klockarbo	5	3,7	11	3,8
5	Kvarbo-Hästhagen	1	7,8	12	3,7
7	Lyckebovägen	14	2,7	13	3,6
24	Vånga	27	1,5	14	3,6
22	Sundholmen	21	2,2	15	3,5
14	Almenäs	11	3,0	16	3,3
8	Nabbagatan	14	2,7	17	3,3
18	Skansasjö	10	3,3	18	3,2
2	Bovik	6	3,6	19	3,1
16	Nabben	11	3,0	20	2,9
13	Viken	26	1,8	21	2,8
26	Sköttning	24	1,9	22	2,7
15	Lakhall	18	2,7	23	2,6
27	Håla	21	2,2	24	1,9
10	Sandared	21	2,2	25	1,7
28	Bua Strand	13	2,7	26	1,6
30	Hallavägen	9	3,3	27	1,3
21	Patövik	24	1,9	27	1,3
6	Ebbared	28	1,3	29	1,3
19	Sjögabo	6	3,6	30	1,2

Figur 2. Resultat av behov och möjligheter, rangordnad efter möjligheter till allmän anslutning via ledningssystem

I möjlighetsbedömningen har Bosnäs fått 6,3 poäng av 10 möjliga och rangordnas på andra plats utav alla analyserade områden. Möjlighetsbedömningen är gjord översiktligt och i komparativt syfte gentemot andra områden.

Möjligheterna till att ansluta Bosnäs bedöms sammantaget som kostsam men genomförbar. Kostnaderna beror på den långa överföringsledningen och att det är ett ledningsarbete i befintlig bebyggelse som alltid är fördyrande samt risken för bergsschakt, både inom området och fram till området. Anslutning till Osdal och ledningsförläggning längs Funnigevägen uppskattas vara den mest rationella lösningen och erbjuder möjligheten att ansluta fler områden längs vägen, Bovik och Funningen. Bebyggelsen i Bosnäs är planerad och strukturerad, och med en viss förtätande exploatering ska ett intern ledningsnät kunna anläggas på ett korrekt och långsiktigt sätt.

Anslutning av fler områden längs vägen och ytterligare förtätning inom området bedöms som utgångspunkter för en hållbar ekonomisk anslutning av Bosnäs till allmänt VA-nät.

Samlad bedömning, diskussion och förslag till beslut

VA-situationen i Bosnäs fritidshusområde har diskuterats i många år utan att en förändring har kommit till stånd. För att ett område skall falla under det kommunala ansvaret att ordna VA-försörjning med hänsyn till människors hälsa eller miljön skall ett behov föreligga och behovet skall tillgodas i ett större sammanhang. Att det i Bosnäs råder förutsättningar som tolkas som ett större sammanhang råder inget tvivel.

Om det föreligger ett behov av att ordna vattentjänster i ett större sammanhang bedöms antingen utifrån skyddet för människors hälsa eller miljön.

Behovet av att lösa vatten- och avloppsfrågan i ett större sammanhang uppstår när det finns risker för människors hälsa till följd av exempelvis dåligt fungerande avloppsanläggningar som förorenar dricksvattentäkter, badvatten eller sjöar och vattendrag där människor kan tänkas dricka vattnet. Behovet av att lösa dricksvattenfrågan kan även uppstå om andra verksamheter/orsaker medfört att vattnet i ett område är otjänligt eller om det råder brist på vatten.

I Bosnäs föreligger höga krav för anläggandet av enskilda avloppsanläggningar och detta tillsammans med tidigare beslut om att ansluta området till allmänt VA, har inneburit att många har installerat sluten tank för toalettvattnet. Genom att anlägga sluten tank har belastningen av avloppsvattnet på områdets närmiljö och recipienter minskat, behovet av vattentjänsten spillvatten kan därmed anses uppfyllt. Att tillåta sluten tank för toalettvattnet förbehållet att anslutning till allmänt VA skall göras när detta byggs ut, blir ett moment 22. Genom sluten tank kan behovet av avloppstjänster anses vara uppfyllt och incitamentet för allmän utbyggnad försvagats.

Att avleda avloppsvatten till sluten tank innebär att höga funktionskrav på avloppshantering uppfylls men det finns många argument som talar emot denna funktionslösning, bl.a. miljöproblem med buller och luftutsläpp från de tankbilstransporter som krävs. Toalettvattnet till slutna tankar anses inte vara en långsiktigt hållbar lösning för hela områden i Borås Stad såvida det inte handlar om vacuumtoaletter.

Det finns en hel del enskilda avloppslösningar för BDT som infiltrerar avloppsvattnet ned i marken. De flesta av dessa anläggningar är tämligen gamla och deras funktion bedöms vara nedsatt med risk för förorening av enskilda brunnar.

Det finns för kommunen en del kända problem med dricksvattnet i Bosnäs, bland annat turbiditet, järn/mangan och lågt pH. Om området permanentiseras ytterligare finns det en risk att tillräckligt dricksvatten inte kan produceras i verket eller att det ökade uttaget innebär föroreningsrisker.

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och kommun bör iakttä långtgående åtgärder för att säkerställa god dricksvattenkvalitet för kommunens invånare.

Alla grund- och ytvattentäkter som försörjer fler än 50 personer alternativt levererar mer än 10 m³/dygn skall skyddas. Den målsättningen finns bland annat i våra nationella miljömål "Levande sjöar och vattendrag" och "Grundvatten av god kvalitet" samt i EU:s ramdirektiv för vatten. Skyddsområde för vattentäkten i Bosnäs saknas och därmed ett långsiktigt skydd av dricksvatten för de boende i området.

Att utveckla ett redan stort befolkningsområde för ökad möjlighet till permanentboende med dricksvattenförsörjning i privat regi anses inte som hållbar samhällsplanering. Att överlåta ansvaret för dricksvattenförsörjningen till samfällighetsföreningens engagerade medlemmar anses inte som en rimligt åtagande utan bör ligga på kommunen.

Recipienten för avloppsvattnet från Bosnäs, Bosjön, anses inte vara påverkad av näringsämnen och risken att den kommer påverkas om befintlig systemlösning med slutna tankar bibehålls bedöms som låg.

Med ovanstående argument anses det inte uppenbart föreligga ett kommunalt ansvar enligt § 6 Lagen om allmänna vattentjänster att ordna med vattentjänsterna i ett större sammanhang.

Den rådande systemlösning med slutna tankar, som bidragit till att uppfylla behovet, tillsammans med det bristande skyddet av dricksvattnet, överväger och området bör anslutas till allmänt VA-nät för att trygga en långsiktig dricksvattenförsörjning och en miljömässig god samhällsutveckling av området.

Förslag till beslut

Att Bosnäs innefattas i verksamhetsområdet för allmänt VA.